

JEDAN JADRAN

Mreža okolišnih organizacija iz država na Jadranskom moru

Europskoj komisiji

Predsjednik Jean-Claude Juncker
Prvi potpredsjednik Frans Timmermans

Povjerenik za okoliš, pomorstvo i ribarstvo Karmenu Vella

Europskom parlamentu

Predsjednik Martin Schulz

Odbor za okoliš javno zdravlje i sigurnost hrane

Predsjednik Giovanni La Via

Republici Italiji

Ministarstvo okoliša i zaštite teritorija i mora

Ministar Gianluca Galletti

Republici Albaniji

Ministarstvo zaštite okoliša

Ministar Lefter Koka

Republici Sloveniji

Ministarstvo za zaštitu okoliša i prostornog uređenja

Ministrica Irena Majcen

Bosni i Hercegovini

Vlada Republike Srpske, Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju

Ministrica Srebrenka Golić

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, Ministarstvo okoliša i turizma

Ministrica Edita Đapo

Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa

Ministar Mirko Šarović

Republici Hrvatskoj

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode

Ministar Mihael Zmajlović

Republici Crnoj Gori

Ministarstvo održivog razvoja i turizma

Ministar Branimir Gvozdenović

9. prosinca 2015.

OTVORENO PISMO EUROPSKOJ KOMISIJI I PARLAMENTU TE MINISTRIMA ZAŠTITE OKOLIŠ JADRANSKIH DRŽAVA

Poštovani,

Kao mreža okolišnih organizacija i inicijativa iz Albanije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Slovenije i Italije, ovim otvorenim pismom želimo usmjeriti vašu pozornost na planove za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika u tom malom, zatvorenom i izrazito osjetljivom moru.

Koristimo ovaj presudni trenutak, kada se na UN-ovoj Konferenciji o klimatskim promjenama u Parizu odlučuje o budućnosti planeta, da od vas zatražimo podršku u borbi protiv nastojanja za pretvaranjem Jadranskog mora u istraživačko polje plina i nafte.

Odluke nacionalnih vlada Italije, Hrvatske, Crne Gore i Albanije za pokretanjem intenzivnog istraživanja i eksploatacije ugljikovodika u Jadranu je kratkovidna i anakrona i ne uzima u obzir globalna nastojanja da se preusmjeravanjem na obnovljive izvore energije prevlada ovisnost o fosilnim gorivima. Ulaganja u obnovljive izvore energije, dokazano je, potiču istraživanja, inovacije, novo zapošljavanje i održivost.

Osim toga, poticanjem istraživanja i eksploatacije ugljikovodika ugrožavaju se druge gospodarske aktivnosti koje se temelje i razvijaju na morskim resursima, poput turizma i ribarstva, koje držimo istinskim izvorom bogatstva naše regije. Turizam i ribarstvo su osnova održive ekonomije kojoj je potrebna vaša podrška.

Jadransko je more važan i izuzetno osjetljiv ekosustav koji treba štiti i unapređivati. Međutim, već danas imamo 53 koncesije za istraživanje plina i nafte na talijanskoj i hrvatskoj strani Jadrana, koje se sastoje od 145 odobalnih platformi s preko 400 bušotina. Ovim brojkama potrebno je pridodati 72 područja u kojima vlade planiraju započeti s istraživanjem i eksploatacijom ugljikovodika, a koja se protežu na 100 tisuća kvadratnih kilometara.

Slično tome, različiti načini na koje mnoge jadranske zemlje pokušavaju reaktivirati i započeti višestruke aktivnosti istraživanja ili poticanja proizvodnje ugljikovodika ne uzimaju u obzir – ili su u nekim slučajevima očito suprotstavljeni – načelima zacrtanim u nekim od najvažnijih europskih direktiva kao što su Direktiva o sigurnosti odobalnih naftnih i plinskih djelatnosti na moru (2013/30/EU), Okvirna direktiva o pomorskoj strategiji (2008/56/EU) ili Direktiva o uspostavi okvira za prostorno planiranje morskog područja (2014 /89/EU).

Direktiva o sigurnosti odobalnih naftnih i plinskih djelatnosti na moru (2013/30/EU) fokusira se na jačanje uvjeta okolišne sigurnosti kada je riječ o djelatnostima u sektoru ugljikovodika. Iako direktiva proizlazi iz nekih od referentnih načela, uključujući i ono prema kojem velike nesreće povezane s crpljenjem ugljikovodika na moru mogu imati ozbiljne i nepovratne posljedice na morski i obalni okoliš, ona podsjeća na važnost procjene učinaka ovih djelatnosti u ranim fazama istraživanja. Zato ova direktiva predviđa niz procjena i provjera koje se moraju provesti tijekom faza izdavanja dozvola i provođenja djelatnosti u sektoru ugljikovodika, kao i sigurnosne mjere za postojeće aktivnosti, pa i one prekogranične prirode, ako bi posljedice mogle utjecati na više zemalja, kao što je to slučaj Jadranskog mora.

Okvirna direktiva o pomorskoj strategiji (2008/56/EU) nastoji postići dobro stanje morskog okoliša najkasnije do 2020. odnosno "stanje okoliša u morskim vodama u kojem su oceani i mora očuvani, ekološki raznoliki i dinamični, te su čisti, zdravi i produktivni u svojim prirodnim uvjetima, a korištenje morskoga okoliša na održivoj je razini, čime se čuva potencijal za korištenje i aktivnosti sadašnjih i budućih generacija". Nadalje, Okvirna direktiva također predviđa procjenu kumulativnih učinaka svih aktivnosti za integralno upravljanje obalnim područjima.

Direktiva o uspostavi okvira za prostorno planiranje morskog područja (2014 /89/EU) odnosi se na proces u kojem nadležna tijela relevantne države članice analiziraju i organiziraju ljudske aktivnosti u morskim područjima radi ostvarivanja ekoloških, gospodarskih i socijalnih ciljeva. Ova direktiva naglašava važnost veće prekogranične suradnje i uključivanje "dionika u upravljanje pomorskim aktivnostima na transparentan način."

U svjetlu svega dosad napisanog, a u interesu građana koje predstavljate, molimo vas da postanete promotori konkretnih akcija za zaštitu Jadranskog mora, i izvan teritorijalnih granica vaših država, te da se obvezete na:

- Zaustavljanje crpljenja nafte, kao i svih povezanih traženja i istraživanja mineralnih ležišta u Jadranskom moru i odabir drugačijeg gospodarskog, socijalnog i okolišnog modela razvoja;

- Na to da ćete u svim slučajevima zatražiti pokretanje postupka prekogranične procjene utjecaja na okoliš, koji uključuje sve obalne zemlje, kako bi se procijenili kumulativni učinci aktivnosti traženja, istraživanja i eksploatacije ugljikovodika. Postupak je do današnjeg dana pokrenula isključivo Hrvatska;

- Promicanje gospodarstva koje nije ovisno o eksploataciji ugljikovodika i promicanje održive, djelotvorne i obnovljive energetske budućnosti, koja otvara perspektivu za nove industrijske sektore sa značajnim pozitivnim učincima na zapošljavanje, kao i za okoliš;

- Zaštitu iznimno bogate bioraznolikosti Jadranskog mora i oživljavanje gospodarstva povezanog s održivim ribarstvom koje izbjegava eksploataciju vrsta pogođenih padom brojnosti populacija te promociju novog koncepta turizma povezanog s morem, koji u održivosti okoliša pronalazi svoj ponos i snagu.

U svjetlu Konferencije o klimatskim promjenama u Parizu, koja je u tijeku, na kojoj vlade iz cijeloga svijeta kreiraju viziju o napuštanju upotrebe fosilnih goriva i prihvaćaju obnovljivu energetske budućnost, pozivamo vas da u okviru vaših nadležnosti poduzmete radnje za zaštitu Jadranskog mora, njegovih ekosustava i ljudi čija svakodnevna egzistencija ovisi o Jadranu zaustavljanjem aktivnosti istraživanja i eksploatacije nafte i plina.

S poštovanjem,

Platformu Jedan Jadran čine: hrvatska platforma S.O.S. za Jadran (Zelena akcija/Friends of the Earth Croatia, Sunce, Zelena Istra, Žmergo, BIOM, Greenpeace i WWF Adria), Legambiente (IT), Focus (SLO), WWF/INCA (AL), Centar za životnu sredinu (BiH), Green Home (MN), MedCEM (MN)

